

**Hallituksen esitys Eduskunnalle laiksi alueiden kehittämisestä
annetun lain muuttamisesta**

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Esityksessä ehdotetaan alueiden kehittämisestä annettua lakia muutettavaksi. Esityksen tavoitteena on kehittää valtion alue- ja paikallishallintoviranomaisten palveluiden saatavuutta koskevaa päätöksentekoa niin, että siinä otetaan nykyistä paremmin huomioon asianomaisen alueen ja sen asukkaiden tarpeet ja näkemykset. Esityksessä ehdotetaan tämän vuoksi lisättäväksi alueiden kehittämisestä annettuun lakiin lausunto- ja neuvottelumenettelyä koskevat säännökset. Niiden mukaan valtion paikallis- ja aluehallinnon toimielimistä, niiden toimialueista ja toimipaikoista sekä kustakin toimipaikasta saatavista palveluista päätettäessä on arvioitava myös palvelujen saatavuutta. Ennen edellä tarkoitettua sellaisen päätöksen tekemistä, joka saattaisi heikentää asiakaspal-

velun saatavuutta, valtion viranomaisen olisi pyydettävä lausunto asianomaisilta kunnilta ja maakunnan liitolta. Jos valtion viranomaisen aikoo poiketa lausunnosta, sen olisi neuvoteltava asianomaisten kuntien ja maakunnan liiton kanssa.

Lakiin ehdotetaan samalla tehtäviksi ne tekniset muutokset, jotka aiheutuvat eduskunnalle samanaikaisesti tämän esityksen kanssa annetusta hallituksen esityksestä maakuntajakolaiksi ja laiksi rakennuslain 18 §:n muuttamisesta. Esitykset liittyvät toisiinsa, ja ne on tarkoitettu käsiteltäviksi yhdessä.

Laki on tarkoitettu tulemaan voimaan mahdollisimman pian sen jälkeen, kun se on hyväksytty ja vahvistettu.

YLEISPERUSTELUT

1. Nykytila ja ehdotetut muutokset

1.1. Nykytila

Valtion paikallishallinto tuottaa palveluita, jotka ovat lähes jokaiselle kansalaiselle välttämättömiä tai joita ihmiset tarvitsevat usein.

Tällaisina valtion paikallispalveluina voidaan muun muassa pitää passi- ja henkilökorttihakemusten käsittelyä, ajokortti- ja ajo-opetuslupia, huvilupaa, arpajais- ja rahanke- räyslupia, muuttoilmoituksen käsittelyä, koti- paikkatodistusta, rekisteri-ilmoituslomakkeiden jakelua ja vastaanottoa, verolomakkeiden jakelua ja veroilmoitusten vastaanottoa,

veroneuvontaa, verokorttimuutoksia, veroto- distuksia, verovalitusten käsittelyä, työnhaki- jaksi ilmoittautumista seuraavaa menettelyä, tietoa avoimista työ- ja koulutuspaikoista, työvoimakoulutuksen kurssihakemusten kä- sittelyä ja työvoimahallinnon itsepalveluita.

Valtion aluehallinto tuottaa palveluita, joi- ta erityisesti yritysasiakkaat tarvitsevat. Tär- keitä tällaisia palveluja tuottavat varsinkin työvoima- ja elinkeinokeskukset sekä alueel- liset ympäristökeskukset.

Valtion budjettitalouteen kuuluvat virastot ovat siirtyneet tulosohtaukseen 1990-luvulla. Tulosohtauksen myötä virastoille on siirretty merkittävästi toimivaltaa toimintansa järjes-

tämisessä. Samaan aikaan on hallinnon yleisenä tavoitteena ollut menojen supistaminen tai ainakin niiden kasvun pysäyttäminen. Näiden samanaikaisten tekijöiden vuoksi tulohajauksessa ovat tulleet korostuneesti esiin tuottavuuden ja taloudellisuuden vaatimukset, joihin virastot ovat vastanneet vaihtelevin menetelmin. Eri hallinnonaloilla palveluiden saatavuus vaihtelee, mutta taloudellinen tilanne ja taloudellisuuden vaatimukset ovat johtaneet monilla aloilla toimipaikkojen sulkemiseen tai niiden aukiolon rajoituksiin sekä palveluvalikoiman supistuksiin.

Palveluiden saatavuuden turvaamiseksi on kehitelty erilaisia ratkaisuja. Palvelutuotannossa on otettu käyttöön sähköisen tiedonvälityksen menetelmiä, jotka ovat mahdollistaneet asioiden erilaisten teknisten välineiden avulla ilman henkilökohtaista käyntiä. Joidenkin virastojen ja toimipisteiden aukioloaikoja on palveluiden saatavuuden parantamiseksi pidennetty. On myös erilaisia yhteisiä palvelupisteitä.

Valtion palveluverkon harventamiseen on edelleen olemassa taloudellisia paineita. Näitä pyritään lieventämään yhteispalvelulla. Merkittäviä palveluja tarjoavien yhteispalvelupisteiden perustaminen etenee kuitenkin verraten hitaasti. Sähköisten asiointimuotojen kehittäminen ja käyttö etenevät myös jokseenkin verkkaisesti. Sähköinen asiointi ei vaikuttane suuressa määrin kansalaisten palveluiden saatavuuteen vielä lähitulevaisuudessa. Esimerkiksi Internetin säännöllisiä käyttäjiä on tällä hetkellä noin 300 000.

Päätösvalta valtion paikallishallinnon viranomaisten toimialueista ja toimipaikoista kuuluu yleensä valtion asianomaiselle aluehallintoviranomaiselle ja päätösvalta paikallishallintoviranomaisen eriasteisista sivutoimipisteistä viranomaiselle itselleen tai asianomaiselle aluehallintoviranomaiselle. Kaikissa näissä tapauksissa päätöksen tekee yksittäinen virkamies.

Työvoima- ja elinkeinokeskuksista annetun lain (23/1997) 1 §:n 3 momentin mukaan työvoima- ja elinkeinokeskuksen alaisina paikallishallinnon toimieliminä ovat työvoimatoimistot. Työvoimatoimistot perustaa ja lakkauttaa sekä niiden toimialueet ja toimipaikat määrää keskus.

Verohallintolain (1557/1995) 1 §:n 3 momentin mukaan veroviraston virka-alueen veropiirit, joihin kuuluu yksi tai useampi kunta, määrää asianomainen verovirasto. Lain mukaan jokaisessa veropiirissä on ve-

rotoimisto ja verotuksen oikaisulautakunta. Verohallintoasetuksen (1707/1995) 9 §:n mukaan veroviraston yksiköiden ja muiden toimipisteiden sijainnin määrää verovirasto.

Valtion paikallishallinnon kehittämisen perusteista annetun lain (126/1992) 3 §:n 1 momentin mukaan valtion paikallishallinto järjestetään kihlakunnittain. Läänin alue jaetaan kihlakuntiin kuntien rajoja noudattaen. Jaosta päättää valtioneuvosto. Kihlakunnanvirastosta annetun asetuksen (859/1994) 10 §:n mukaan lääninhallitus päättää kihlakunnan nimestä ja kihlakunnanviraston sijaintipaikasta. Valtion paikallishallinnon kehittämisen perusteista annetun lain 4 §:n 3 momentin mukaan palvelujen saatavuuden turvaamiseksi kihlakunnanvirastoilla voi olla palvelutoimistoja. Lääninhallitus päättää asianomaisia kuntia kuultuaan palvelutoimistojen määrästä ja sijaintipaikasta.

1.2. Ehdotetut muutokset

Alueiden kehittämisestä annetun lain (1135/1993) jäljempänä *aluekehityslaki*, 1 §:n 1 momentin mukaan lain tavoitteena on edistää maan alueiden omaehtoista kehittämistä ja tasapainoista alueellista kehitystä. Mainitun pykälän 2 momentin 1 ja 2 kohdan mukaan tavoitteen saavuttamiseksi turvataan alueiden väestön elinolojen kehitys ja sen kannalta tärkeiden palvelujen saatavuus sekä alueellisen kehityksen kannalta tarpeellinen perusrakenne.

Aluekehitysvastuu kuuluu yhdessä kunnille ja valtiolle sen mukaan kuin aluekehityslainsa säädetään. Lain 2 §:n 2 momentin mukaan aluekehitysviranomaisena toimii maakunnan liitto rakennuslain (370/1958) 18 §:n 3 momentissa tarkoitettulla alueella. Maakunnan liittoa on 19.

Maakunnan liitot ovat kuntayhtymiä, joissa päätösvaltaa käyttävät alueen kunnat. Kuntalain (365/1995) 2 §:n mukaan kunta hoitaa itsehallinnon nojalla itselleen ottamansa ja sille laissa säädetyt tehtävät. Asukkaiden itsehallintoon perustuvana yhteisönä kunnan keskeisimpiä tehtäviä on asukkaiden hyvinvoinnin edistäminen ja sen edellyttämistä palveluista huolehtiminen. Kunnalla on päävastuu myös alueensa yhdyskuntakehityksestä, mikä vaikuttaa muun muassa asukkaiden palveluihin. Eräissä valtion aluejakoa koskevissa asioissa on pyydetävä myös kunnilta lausunto. Muutettaessa esimerkiksi valtion

paikallishallinnon perusaluejakoa eli kihlakuntajakoa siitä on valtion paikallishallinnon kehittämisen perusteista annetun lain (126/1992) 3 §:n mukaan kuultava asianomaisia kuntia.

Aluekehityslain 9 §:n 1 momentin mukaan valtion aluehallintoviranomaisen on pyydettävä maakunnan liitolta lausunto sen toimialueen kehittämisen kannalta merkittävistä suunnitelmistaan ja päätöksistään sekä näiden rahoituksesta. Lausunto samoin kuin maakunnan liiton alueen kehitystä koskevat suunnitelmat on päätöksenteossa ja muussa toiminnassa otettava huomioon. Jos valtion aluehallintoviranomainen aikoo poiketa maakunnan liiton lausunnosta tai suunnitelmasta, sen on perusteltava poikkeaminen neuvotteluaan sitä ennen asiasta maakunnan liiton kanssa.

Vaikka alueen väestön kannalta tärkeiden palvelujen saatavuus kuuluu aluekehityslain keskeisiin tavoitteisiin, ei tällä ole kyetty estämään palvelujen edelleen heikkenemistä monilla alueilla. Lain 9 §:ssä säädetyn lausunto- ja neuvottelumenettelyn ei ole katsottu koskevan valtion paikallishallinnon toimielinten perustamista eikä niiden toimialueiden ja toimipaikkojen määräämistä. Valtion paikallis- ja aluetason palvelujen saatavuuden turvaamiseksi nykyistä paremmin ehdotetaan aluekehityslain 9 §:ssä säädettyä vastaava lausunto- ja neuvottelumenettely ulotettavaksi koskemaan päätöksiä, jotka saattaisivat heikentää asiakaspalvelun saatavuutta.

Aluekehityslakiin ehdotetaan samalla tehtäviksi ne tekniset muutokset, jotka aiheutuvat eduskunnalle annetusta hallituksen esityksestä maakuntajakolaiksi ja laiksi rakennuslain 18 §:n muuttamisesta.

2. Esityksen vaikutukset

2.1. Taloudelliset vaikutukset

Esityksellä ei ole välittömiä taloudellisia vaikutuksia. Esityksessä ehdotetaan ainoastaan lisättäväksi valtion alue- ja paikallisviranomaisten palvelujen saatavuutta koskevaan päätöksentekoon lausunto- ja neuvottelumenettely. Julkisen hallinnon taloudellisuus- ja tehokkuusvaatimukset ovat johtaneet julkisten palvelujen saatavuuden heikkenemiseen. Lausunto- ja neuvottelumenettelyllä pyritään estämään alueen ja sen asukkaiden tarpeiden mukaisten palvelujen saatavuuden

heikkeneminen joko säilyttämällä hallinnonalan oma palveluyksikkö tai korvaamalla se eri viranomaisten yhteisellä palvelupisteellä. Tällaisen yhteispalvelupisteen perustaminen ja ylläpito olisi yleensä huomattavasti hallinnonalan omaa palveluyksikköä taloudellisempi ratkaisu.

2.2. Organisaatio- ja henkilöstövaikutukset

Ehdotetulla lausunto- ja neuvottelumenettelyllä ei sinänsä olisi organisaatio- tai henkilöstövaikutuksia. Jos lausunto- ja neuvottelumenettelyn tuloksena perustettaisiin hallinnonalan oman palveluyksikön tilalle yhteispalvelupiste, tämä saattaisi vähentää jossain määrin henkilöstövoimavaroja.

2.3. Vaikutukset eri kansalaisryhmien asemaan

Esitykseen sisältyvä lausunto- ja neuvottelumenettely mahdollistaisi kansalaisten tarpeiden ja näkemysten nykyistä paremman huomioon ottamisen valtion alue- ja paikallishallintoviranomaisten palveluiden saatavuutta koskevassa päätöksenteossa. Esityksen asiakaslähtöisyys vaikuttaisi estävästi palveluiden saatavuuden heikkenemiseen.

3. Asian valmistelu

Julkisten palveluiden saatavuuteen ja tasoon on kiinnitetty huomiota useissa yhteyksissä. Pääministeri Paavo Lipposen hallituksen hallitusohjelman mukaan hallituksen tavoitteena on hyvinvointiyhteiskunnan peruspalvelujen turvaaminen koko maassa. Lisäksi hallinnon tehokkuutta, toimivuutta ja palvelualltiutta lisätään. Hallitus on neuvottelussaan 8 päivänä huhtikuuta 1997 täsmentänyt niin sanottua hankesalkkuaan julkisen hallinnon peruspalvelujen turvaamista koskevilla toimenpiteillä. Niihin kuuluu neuvottelumenettelyn luominen paikallistasolle suunnitelluista kehittämistoimista, joilla on vaikutusta palvelujen saatavuuteen ja tasoon.

Valtiontalouden tarkastusvirasto on tarkastuskertomuksessaan nro 333/54/96 7 päivänä huhtikuuta 1997 katsonut muun muassa, että julkishallinnon palvelujen antaminen yhteispalveluperiaatteella myös kunta-valtio-sektorirajat ylittäen on usein tarkoituksenmukaisin ja taloudellisin vaihtoehto turvata julkisen hallinnon palvelut maan eri osissa. Tämä malli tulisi tarkastusviraston mukaan

ulottaa koskemaan myös työvoima- ja elinkeinoasioiden hoitoa niin, että seudullisella ja paikallisella tasolla pystyttäisiin takaamaan mahdollisimman tasapuoliset ja tehokkaat yrityspalvelut.

Esitys on valmisteltu sisäasiainministeriössä virkatyönä. Valmistelun aikana on oltu yhteydessä valtiovarainministeriöön ja ympäristöministeriöön sekä Suomen Kuntaliittoon. Lakiehdotuksen 9 a §:stä on pyydetty lausunto oikeusministeriöltä, puolustusministeriöltä, valtiovarainministeriöltä, opetusministeriöltä, maa- ja metsätalousministeriöltä, liikenneministeriöltä, kauppa- ja teollisuusministeriöltä, sosiaali- ja terveystieteiden ministeriöltä ja ympäristöministeriöltä, Suomen Kuntaliitolta sekä maakuntien liitoilta.

Lausunnoissa on yleisesti suhtauduttu myönteisesti ehdotukseen. Ehdotusta on selkeytetty lausunnoissa esitettyjä yksityiskohdita koskevien huomautusten perusteella.

4. Muita esitykseen vaikuttavia seikkoja

Samanaikaisesti tämän esityksen kanssa annetaan hallituksen esitys maakuntajakolaiksi ja laiksi rakennuslain 18 §:n muuttamisesta. Esitykset liittyvät toisiinsa, ja ne on tarkoitettu käsiteltäviksi yhdessä.

Valtion palvelujen saatavuuden ja vähimmäistason turvaaminen edellyttää tämän esityksen lisäksi uusien ohjaukseen liittyvien päätöksentekomuotojen kehittämistä. Valtion paikallis- ja aluetason tärkeiden palvelujen saatavuutta ja vähimmäistasoa koskevat tavoitteet tulisi asettaa poliittisessa päätöksenteossa ja tavoitteiden tulisi olla oikeudellisesti sitovia. Myös tämä toimenpide sisältyy strategiasalkkuun. Tätä tarkoitettavan menettelyn kehittämistä selvitetään yhteistyönä sisäasiainministeriön, valtiovarainministeriön ja Suomen Kuntaliiton kanssa. Samalla selvitetään, millaisia lainsäädäntötoimia asiassa tarvitaan.

YKSITYISKOHTAISET PERUSTELUT

1. Lakiehdotuksen perustelut

2 §. *Aluekehitysvastuu.* Pykälän nykyisen 2 momentin mukaan aluekehitysviranomaisena toimii maakunnallisesta edunvalvonnasta ja seutukaavoituksesta huolehtiva kuntayhtymä (maakunnan liitto) rakennuslain 18 §:n 3 momentissa tarkoitettuna alueella. Muilla alueilla toimii aluekehitysviranomaisena lääninhallitus. Pykälän 2 momentti ehdotetaan muutettavaksi eduskunnalle annetun maakuntajakolakia ja rakennuslain 18 §:n muuttamista koskevan hallituksen esityksen mukaiseksi. Momentista poistettaisiin viittaus rakennuslain 18 §:n 3 momentissa tarkoitettuun alueeseen, ja sen sijaan viitattaisiin maakuntajakolaissa tarkoitettuun maakuntaan.

Aluekehityslakia säädettäessä maan eräissä osissa ei lainkaan ollut seutukaava- ja maakuntaliitoista yhdistynyttä maakunnan liittoa. Tämän vuoksi lain 2 §:ssä säädettiin siirtymävaihetta varten lääninhallitus toissijaiseksi aluekehitysviranomaiseksi. Koska maan kaikissa osissa toimivat nykyisin maakuntien liitot, pykälän 2 momentista ehdotetaan pois-

tettavaksi maininta lääninhallituksen toimimisesta aluekehitysviranomaisena.

3 §. *Aluekehitysviranomaisen tehtävät.* Pykälän nykyisen 3 momentin mukaan maakunnan liitto vastaa alueella, jolla se toimii aluekehitysviranomaisena, lääninhallituksen sijasta alueen yleisestä kehittämisestä. Samalla liiton tehtävänä on edistää kuntien seudullista ja muuta yhteistyötä. Viittaus lääninhallitukseen oli tarkoitettu siirtymävaiheessa selkeyttäväksi säännökseksi. Sellaista ei enää tarvita lääninhallitusten tehtävien selkeydyttyä uuden lääninhallituslain (22/1997) myötä ja maakuntien liittojen aseman vakiinnuttua. Momentista ehdotetaan poistettavaksi maininta lääninhallituksesta. Momenttia ehdotetaan samalla selkeytettäväksi kielellisesti.

9 a §. *Viranomaisten yhteistyö palvelujen saatavuudesta päätettäessä.* Pykälän 1 momentissa täsmennettäisiin laissa säädettyä palvelujen saatavuutta koskevaa tavoitteenasettelua. Ehdotetun 1 momentin mukaan valtion paikallis- ja aluehallinnon toimielmistä, niiden toimialueista ja toimipaikoista sekä kustakin toimipaikasta saatavista palve-

luista päätettäessä on otettava huomioon, ettei asiakaspalvelujen saatavuus heikkene.

Jos valtion viranomainen aikoo tehdä sellaisen 1 momentissa tarkoitetun päätöksen, joka saattaa heikentää asiakaspalvelujen saatavuutta, tai valtioneuvostolle aloitteen tällaisen päätöksen tekemiseksi, valtion viranomaisen olisi pykälän 2 momentin mukaan pyydettävä asiasta lausunto kunnalta, jota asia koskee. Jos asia koskee useampia kuntia, lausunto olisi pyydettävä myös asianomaiselta maakunnan liitolta.

Valtion viranomaisen olisi pykälän 3 momentin nojalla otettava huomioon kunnan ja maakunnan liiton 2 momentissa tarkoitettu lausunto. Lausunto ei olisi oikeudellisesti sitova. Se olisi kuitenkin siten velvoittava,

että valtion viranomaisen tulisi esittää lausunnosta poikkeamiselle pätevät perustelut. Jos valtion viranomainen aikoo poiketa lausunnosta, sen olisi 3 momentin mukaan myös neuvoteltava sitä ennen asianomaisen kunnan ja, jos asia koskee useampia kuntia, myös maakunnan liiton kanssa.

2. Voimaantulo

Laki ehdotetaan tulevaksi voimaan mahdollisimman pian sen jälkeen, kun se on hyväksytty ja vahvistettu.

Edellä esitetyn perusteella annetaan Eduskunnan hyväksyttäväksi seuraava lakiehdotus:

Laki

alueiden kehittämisestä annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan alueiden kehittämisestä 10 päivänä joulukuuta 1993 annetun lain (1135/1993) 2 §:n 2 momentti ja 3 §:n 3 momentti, sekä *lisätään* lakiin uusi 9 a § seuraavasti:

2 §

Aaluekehitysvastuu

 Aaluekehitysviranomaisena toimii maakunnallisesta edunvalvonnasta ja seutukaavoituksesta huolehtiva kuntayhtymä (*maakunnan liitto*) maakuntajakolaissa (/19) tarkoitettussa maakunnassa.
 -----

3 §

Aaluekehitysviranomaisen tehtävät

 Maakunnan liitto vastaa maakunnan yleisestä kehittämisestä sekä edistää kuntien seudullista ja muuta yhteistyötä.
 -----

9 a §

Viranomaisten yhteistyö palvelujen saatavuudesta päätettäessä

Valtion paikallis- ja aluehallinnon toimieli-
 mistä, niiden toimialueista ja toimipaikoista
 sekä kustakin toimipaikasta saatavista palveluista päätettäessä on otettava huomioon, ettei asiakaspalvelujen saatavuus heikkene.

Ennen kuin valtion viranomainen tekee sellaisen 1 momentissa tarkoitettun päätöksen, joka saattaa heikentää asiakaspalvelujen saatavuutta, tai tekee valtioneuvostolle aloitteen tällaisen päätöksen tekemiseksi, sen on pyydettävä lausunto kunnalta, jota asia koskee. Jos asia koskee kahta tai useampaa kuntaa, lausunto on pyydettävä myös asianomaiselta maakunnan liitolta.

Jos valtion viranomainen aikoo poiketa 2 momentissa tarkoitettusta lausunnosta, sen on neuvoteltava asianomaisen kunnan ja maakunnan liiton kanssa. Lausunnosta on muuten voimassa, mitä 9 §:n 1 momentissa säädetään.

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä
 kuuta 199 .

Helsingissä 17 päivänä lokakuuta 1997

Tasavallan Presidentti

MARTTI AHTISAARI

Ministeri *Jouni Backman*

L a k i

alueiden kehittämisestä annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan alueiden kehittämisestä 10 päivänä joulukuuta 1993 annetun lain (1135/1993) 2 §:n 2 momentti ja 3 §:n 3 momentti , sekä
lisätään lakiin uusi 9 a § seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

2 §

2 §

Aluekehitysvastuu

Aluekehitysvastuu

Aluekehitysviranomaisena toimii maakunnallisesta edunvalvonnasta ja seutukaavoituksesta huolehtiva kuntayhtymä (*maakunnan liitto*) rakennuslain 18 §:n 3 momentissa tarkoitetulla alueella. Muilla alueilla toimii aluekehitysviranomaisena lääninhallitus.

Aluekehitysviranomaisena toimii maakunnallisesta edunvalvonnasta ja seutukaavoituksesta huolehtiva kuntayhtymä (*maakunnan liitto*) *maakuntajakolaissa (/19) tarkoitetussa maakunnassa.*

3 §

3 §

Aluekehitysviranomaisen tehtävät

Aluekehitysviranomaisen tehtävät

Maakunnan liitto vastaa alueella, jolla se toimii aluekehitysviranomaisena, lääninhallituksen sijasta alueen yleisestä kehittämisestä. Samalla liiton tehtävänä on edistää kuntien seudullista ja muuta yhteistyötä.

Maakunnan liitto vastaa *maakunnan yleisestä kehittämisestä sekä* edistää kuntien seudullista ja muuta yhteistyötä.

9 a §

Viranomaisten yhteistyö palvelujen saatavuudesta päätettäessä

Valtion paikallis- ja aluehallinnon toimielimistä, niiden toimialueista ja toimipaikoista sekä kustakin toimipaikasta saatavista palveluista päätettäessä on otettava huomioon, ettei asiakaspalvelujen saatavuus heikkene.

Ennen kuin valtion viranomainen tekee sellaisen 1 momentissa tarkoitetun päätöksen, joka saattaa heikentää asiakaspalvelujen saatavuutta, tai tekee valtioneuvostolle aloit-

Voimassa oleva laki

Ehdotus

teen tällaisen päätöksen tekemiseksi, sen on pyydettävä lausunto kunnalta, jota asia koskee. Jos asia koskee kahta tai useampaa kuntaa, lausunto on pyydettävä myös asianomaiselta maakunnan liitolta.

Jos valtion viranomainen aikoo poiketa 2 momentissa tarkoitetusta lausunnosta, sen on neuvoteltava asianomaisen kunnan ja maakunnan liiton kanssa. Lausunnosta on muuten voimassa, mitä 9 §:n 1 momentissa säädetään.

*Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä
kuuta 199 . _____*